

PEG-sonde verzorgen

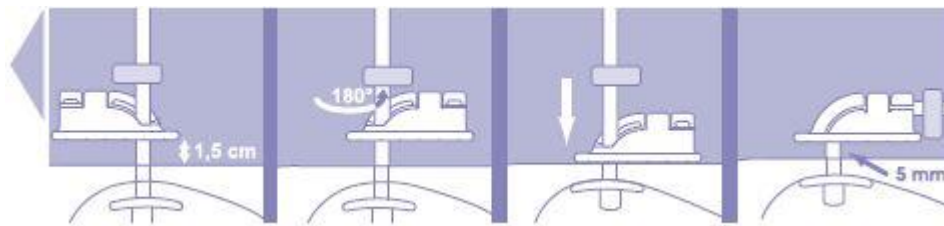
Deze folder geeft u informatie over de PEG-sonde en de daarbij horende verzorging. Het is goed u te realiseren dat de situatie voor u persoonlijk anders kan zijn dan beschreven.

Het goed verzorgen van een PEG-sonde is belangrijk om de levensduur van de sonde te verlengen.

In de eerste week

Douchen en/of een bad nemen mag de eerste week nog niet. Zeker in de eerste week na het inbrengen, is het belangrijk dat alle wanden goed tegen elkaar gehouden worden. Zo kan er een stevige doorgang (fistel) gevormd worden. Daarom legt men het uitwendige plaatje enigszins strak tegen de buikwand aan. De PEG-sonde moet ongeveer een week zo blijven zitten. Echter mag u de speciale pleister of het gaasje, dat op de insteekopening zit, vervangen als het vies of doorgelekt is. Wanneer dit het geval is, kunt u met een vochtig gaasje de huid rondom de PEG-sonde schoonmaken en goed drogen. Plaats een schoon ingeknipt gaasje tussen het plaatje en de huid. Als de wond onrustig is, of als de lengte van de sonde plotseling is veranderd, dan moet u contact opnemen met de MDL-verpleegkundige. In het onderstaande aangevinkte kolom staat de specifieke zorg die past bij u gekregen PEG-sonde. Lees naast de specifieke zorg over de verkregen PEG-sonde ook de algemene zorg in deze folder.

Met een schijfvormig plaatje (intern schildje) tegen de maagwand en schijfvormig plaatje (extern schildje) op de buik. Na een week mag u weer douchen en baden. Na de eerste week moet de PEG-sonde dagelijks gedraaid en gedompeld worden. Zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding (bron: Nutricia)

Werkwijze:

Was uw handen van tevoren met water en zeep en droog uw handen goed af met een schone handdoek. Zorg dat alle spullen voor het verzorgen van PEG-sonde klaar staan. Zet een streepje met een watervaste stift op de PEG-sonde waar het extern schildje zit. Maak de sonde los uit het extern schildje op uw buik. Inspecteer de huid rondom de insteekopening. Duw de sonde eerst ongeveer 1,5 à 2 cm in de maag om te voorkomen dat het interne schildje aan de maagwand groeit. Dat heet dompelen. Draai de sonde vervolgens 180 graden. Was de huid rondom de insteekopening goed met water en milde zeep en droog hierna de huid goed af. Reinig ook de buitenkant van de PEG-sonde met water en milde zeep. Droog hierna de PEG-sonde goed.

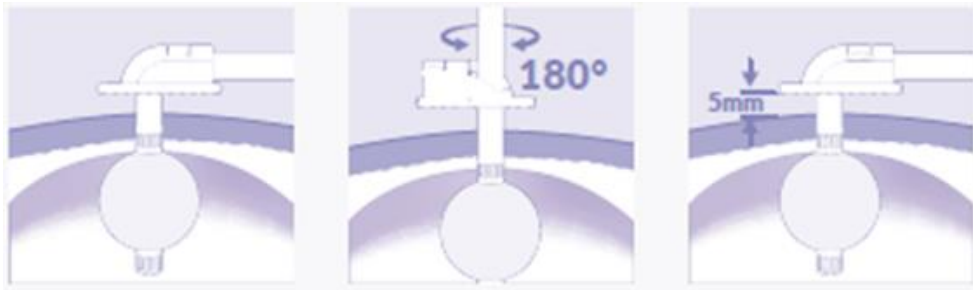
Voor het terugplaatsen van het externe schildje: licht aan de PEG-sonde trekken totdat u weerstand voelt. Het interne schildje zit dan tegen de maagwand aan. Maak dan het externe schildje weer vast in de PEG-sonde. Ter dikte van een euromunt moet er speling zijn tussen de buikhuid en het externe schildje. Het gemarkeerde streepje op de PEG-sonde kan een controlepunt zijn om te weten of het externe schildje goed zit. De binnenkant van het aansluitstuk (connector) kunt u één à twee keer per week met water en een wattenstaaf/tandenrager reinigen.

PEG-sonde verzorgen

Voor en na elke gift van sondevoeding de PEG-sonde doorspuiten met 20-50 ml lauwwarm water. Medicijnen altijd apart van de sondevoeding toedienen. Per medicijn de PEG-sonde goed voor- en naspoelen met lauwwarm water. Deze PEG hoeft pas vervangen te worden als PEG-sonde problemen geeft of erg verkleurd is.

PEG-sonde met hechtingen.

De hechtingen kunnen na een week verwijderd worden door een MDL- verpleegkundige/arts. Deze controleert de wond en maakt het plaatje (extern schildje) op de buik losser. Vanaf dat moment mag u weer douchen of baden. Ook moet u vanaf dat moment de PEG-sonde dagelijks dompelen en draaien. Zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding (bron: Nutricia)

Werkwijze

Was van tevoren uw handen met water en zeep en droog uw handen goed af aan een schone handdoek. Zorg dat alle spullen voor de PEG-sonde te verzorgen klaar staan. Zet een streepje op de PEG-sonde met watervaste stift waar het externe schildje zit. Maak de sonde los uit het extern schildje en inspecteer de huid rondom de insteekopening. Duw de sonde eerst ongeveer 1,5 à 2 cm in de maag om te voorkomen dat het ballonnetje aan de maagwand groeit. Dat heet dompelen. Draai de sonde vervolgens 180 graden (dat is draaien). Was de huid goed met water en milde zeep en droog hierna de huid goed af. Reinig ook de buitenkant van de PEG-sonde met water en milde zeep. Droog hierna de PEG-sonde goed.

Voor het terugplaatsen van het externe schildje: licht aan de PEG-sonde trekken totdat u weerstand voelt. Het ballonnetje zit dan tegen de maagwand aan. Maak dan het externe schildje weer vast in de PEG-sonde. Ter dikte van een euromunt moet er speling zijn tussen de buikhuid en het externe schildje. Het gemarkeerde streepje op de PEG-sonde kan een controlepunt zijn om te weten of het externe schildje goed zit. De binnenkant van het aansluitstuk (connector) kunt u één à twee keer per week met water en wattenstaaf/ tandenrager reinigen.

Voor en na elke gift van sondevoeding de PEG-sonde doorspuiten met 20- 50 ml lauwwarm water. Medicijnen altijd apart van de sondevoeding toedienen. Per medicijn de PEG-sonde goed voor- en naspoelen met lauwwarm water.

Deze PEG-sonde heeft een ballon. Wekelijks moet het ballonnetje gecontroleerd worden of er voldoende water in het ballontje zit. Duw de PEG-sonde 1 à 2 cm naar binnen, zodat hij er niet uit kan vallen. Via het ballonventiel kunt u de inhoud van het ballontje optrekken. Controleer of het aantal ml in de spuit overeenkomt met het aantal vermelde ml. op het ballonventiel. Voor het bij (her)vullen kunt u kraanwater gebruiken. Hervul de ballon met de juiste hoeveelheid water. De spuit kunt u met een draaiende beweging van de ballonventiel verwijderen. Als bij balloncontrole blijkt dat er onvoldoende water aanwezig is, dan over twee dagen opnieuw de balloncontrole doen. Indien er weer water verloren is gegaan, is de ballon mogelijk lek. De PEG-sonde moet vervangen worden. Zorg daarom dat u altijd een reserve PEG-sonde in huis heeft. Zo kan de reserve PEG- sonde ook herplaats worden, als de geplaatste PEG-sonde eruit valt. Het herplaatsen van de PEG-sonde moet snel gebeuren, want het fistelkanaal kan vrij snel dichtgroeien. Daarom kunt u in geval van nood tijdelijk de oude PEG-sonde of een katheter in de insteekopening terug plaatsen, zodat de fistel open blijft.

PEG-sonde verzorgen

Plak de oude PEG-sonde/katheter vast zodat hij blijft zitten tot PEG-sondewissel kan plaatsvinden. Om de drie maanden moet deze PEG-sonde vervangen worden. De eerste keer wordt dit door een arts of MDL- verpleegkundige gedaan. Hierna kan het verwisselen van de PEG-sonde in de thuissituatie gedaan worden.

Met button op de buik (Micky of PEG-button)

Deze PEG-sonde wordt pas geplaatst als de huidige PEG-sonde vervangen wordt en hangt ook mede af van uw persoonlijke voorkeur. Deze PEG-sonde heeft aan de buitenzijde alleen een rond dopje (button). Zie afbeelding hieronder.

Afbeelding (bron: cobra medical)

Dagelijks moet deze PEG-sonde (PEG-button of Micky) gedraaid worden om te voorkomen dat het ballonnetje in de maagwand groeit.

Werkwijze

Was uw handen met water en zeep en droog uw handen af aan een schone handdoek. Zorg dat alle spullen stand-by staan. Draai de PEG-button 180 graden linksom en daarna rechtsom. Inspecteer de huid rondom de insteekopening en reinig de huid rondom de PEG-button met water en een milde zeep. Droog hierna de huid goed. Deze PEG-button heeft een ballon en wekelijks moet het ballonnetje gecontroleerd worden of er voldoende water in het ballontje zit. Druk licht op de button zodat de PEG-sonde er niet uit kan vallen. Via het ballonventiel kunt u de inhoud van het ballontje optrekken. Controleer of het aantal ml in de spuit overeenkomt met het aantal vermelde ml op het ballonventiel. Voor het bij- of hervullen kunt u kraanwater gebruiken. Hervul de ballon met de juiste hoeveelheid water. De spuit kunt u met een draaiende beweging van de ballonventiel verwijderen. Als bij balloncontrole blijkt dat er onvoldoende water aanwezig is, dan moet u over twee dagen opnieuw de balloncontrole doen. Indien er weer water verloren is gegaan, is de ballon mogelijk lek. De PEG-sonde moet dan vervangen worden. Zorg daarom dat u altijd een reserve PEG-sonde in huis heeft. Zo kan de reserve PEG-sonde ook herplaatst worden als de geplaatste PEG-sonde eruit valt. Het herplaatsen van de PEG-sonde moet snel gebeuren, want het fistelkanaal kan vrij snel dicht groeien. Daarom kunt u in geval van nood tijdelijk de oude PEG-sonde of een katheter in de insteekopening terugplaatsen zodat de fistel open blijft.

Plak de oude PEG-sonde/katheter vast, zodat hij blijft zitten tot PEG-sonde wissel kan plaatsvinden. Het verwisselen van de PEG-sonde moet om de drie maanden gebeuren en kan in de thuissituatie plaatsvinden.

Op deze button PEG-sonde kan een slang (extensie slang) gekoppeld worden voor toedienen van voeding en/ of medicijnen. Zie afbeelding hieronder.

PEG-sonde verzorgen

Afbeelding (Bron: cobra medical)

Werkwijze van het aansluiten en ontkoppelen van de extensieslang

Open het afsluitdopje en plaats het puntje van de extensieslang in de button (voedingspoort). Zet het zwarte streepje op de extensieslang tegenover het zwarte streepje op de button. Draai de extensie slang (180 graden) totdat hij goed vast zit. U kunt hierna voeding of medicijnen toedienen. Doe dit nooit tegelijk! Spoel voor en na toediening van sondevoeding en per medicijn de PEG-button met 20-50 ml lauwwarm water door. Na het toedienen kunt u de extensieslang weer een slag draaien. Wanneer de zwarte streepjes weer tegenover elkaar staan, kunt u de extensieslang voorzichtig omhoog trekken en verwijderen. De extensieslang moet na gebruik goed nagespoeld worden met lauwwarm water. Vervang de extensieslang na een week.

PEG-J (PEg-sonde PEG-sonde met daarin een Jejunum PEG-sonde)

Na een week mag u weer douchen/baden. Na de eerste week moet de PEG-sonde dagelijks gedompeld worden om te voorkomen dat het interne plaatje(schildje) in de maagwand groeit.

Werkwijze

Was u handen met water en zeep en droog uw handen af aan een schone handdoek. Zorg dat alle spullen om de PEG-sonde te verzorgen klaar staan. Zie afbeelding voor de werkwijze.

Afbeelding (bron: Nutricia)

Zet een streepje op de PEG-sonde met een watervaste stift waar het externe schildje zit. Maak de PEG-sonde los uit het externe schildje. Duw de PEG-sonde ongeveer 1,5-2 cm naar binnen. Dat heet dompelen. Inspecteer de huid rondom de insteekopening en was de huid rondom de insteekopening met water en milde zeep en droog hierna de huid goed. Reinig de PEG-sonde met water en milde zeep. Droog de PEG-sonde hierna goed af.

Voor het terugplaatsen van het externe schildje: licht aan de buitenste PEG-sonde trekken totdat u weerstand voelt. Het interne schildje zit dan tegen de maagwand aan. Maak dan het externe schildje weer vast in de PEG-sonde. Ter dikte van een euromunt moet er speling zijn tussen de buikhuid en het externe schildje. Het gemarkeerde streepje op de PEG-sonde kan een controle punt zijn om te weten of het externe schildje goed zit. Draai de PEG-sonde nooit! Want dan kan

PEG-sonde verzorgen

de jejunum PEG-sonde zich opkrullen in de maag.

De binnenkant van het aansluitstuk (connector) kunt u één tot twee per week met water en wattenstaaf/tandenrager reinigen.

Voor en na elke gift van sondevoeding de PEG-sonde doorspuiten met 20-50 ml lauwwarm water. Medicijnen altijd apart van de sondevoeding toedienen. Per medicijn de PEG-sonde goed voor- en naspoelen met lauwwarm water. Deze PEG hoeft pas vervangen te worden als PEG-sonde problemen geeft of erg verkleurd is. Voor het herplaatsen van deze PEG-sonde wordt u opgenomen.

Algemene informatie

Mondverzorging

Het is belangrijk dat u uw mond en tanden goed blijven verzorgen. Zeker ook als u niets via de mond nuttigt.

Huidproblemen

Allereerst is een gaasje tussen het externe schildje en de huid na de eerste week in principe niet nodig, maar kan wel gedaan worden bij transpiratie of vochtafscheiding. Controleer de PEG-insteekopening dagelijks op roodheid, zwelling, huidirritatie en drukplekken. Wanneer er huidproblemen optreden (schrijven, roodheid), is het belangrijk dat u na het dagelijks reinigen de zeepresten goed afspoelt en de huid echt goed afdroogt. U kunt bij irritatie van de huid zinkzalf gebruiken. Bij drukplekken rondom de PEG-opening kan het zijn dat het externe schildje iets losser gemaakt moet worden. Dit zou kunnen gebeuren bij gewichtstoename. Zo kan het externe schildje strakker gezet moeten worden als u gewichtsafname heeft. Er kan dan voeding/vocht via de insteekopening gaan lekken.

Voorkomen van verstopping van de PEG-sonde

- Voor en na elke sondevoeding dient u de PEG-sonde door te spoelen met 20-50 ml lauwwarm water.
- Voor en na toediening per medicijnen door de PEG-sonde doorspoelen met 20-50 ml lauwwarm water.
- Medicijnen altijd apart toedienen, nooit tegelijk met de voeding. Bespreek met de apotheek of de medicatie door de PEG-sonde kan.
- Ingebrachte PEG-sondes die niet meer gebruikt worden voor sondevoeding en/of medicijnen dagelijks minimaal een keer per dag doorspoelen met 50 ml lauwwarm water.

Wat als de PEG-sonde verstopt is?

- Voorzichtig 'pompen' met de zuiger van een kleine spuit; bijvoorbeeld een 5 ml spuit.
- Bij dreigende verstopping de slang kneden. Niet knikken!
- Extra spoelen met lauwwarm water.
- Lukt dit niet, raadpleeg dan de MDL-arts of -verpleegkundige.

Wat als de PEG-sonde eruit is gegaan?

Een enkele keer kan het zijn dat de PEG-sonde er onbedoeld uit getrokken is, maar dan moet er wel erg hard aan getrokken zijn. Bij PEG-sondes met een ballon voorkomt u dit omdat de balloncontrole al aangeeft of de ballon nog goed is. Het volgende is dan van belang; Plaats de oude PEG-sonde of een katheter, indien mogelijk, terug in de insteekopening en maak deze vast met een pleister op de huid. Hierdoor blijft de fistel open. Tijdens kantooruren kunt u de MDL-verpleegkundige bellen. Zie telefoonnummers onderaan deze folder. In de avonden en in het weekend kunt u de receptie van Adrz bellen en zij verbinden u door.

Complicaties

Complicaties die kunnen optreden zijn:

- Irritaties van de huid
- Wildvleesvorming
- Verstoppingen
- Lekkage van vocht of eventueel pus
- Overmatig braken of diarree
- Buikvliesontsteking (dit kan als de PEG-sonde in de eerste week niet goed strak zit)
- Vastgroeien van het interne schildje/ballonnetje aan de maagwand (maar door dompelen en draaien voorkomt u dit)
- Bloeding

Belangrijke punten nogmaals op een rij

- Trek de PEG-sonde na de eerste week niet te vast aan, maar ook niet te los aan, anders ontstaat lekkage.
- Reinig de PEG-sonde en omliggende huid goed en houd de huid goed droog.
- Spoel de PEG-sonde voor en na elke gift van sondevoeding en of per medicijn goed door met 20-50 ml lauwwarm water.
- Bij continu geven van voeding drie tot viermaal daags de PEG-sonde doorspoelen met 20-50 ml lauwwarm water.
- Houd de fistel open als de PEG-sonde eruit is.

Voeding

U ontvangt een individueel voedingsadvies van de diëtiste, afgestemd op uw situatie. U krijgt ook advies over de voeding die u eventueel naast de sondevoeding mag gebruiken. Als er al een schema voor het geven van sondevoeding bestaat, dan blijft dit zoveel mogelijk gehandhaafd. Tevens ontvangt u via de diëtiste de benodigdheden voor de sondevoeding via de PEG-sonde, zoals de pomp en pompset. Ook zorgt de diëtiste voor een machtiging voor uw zorgverzekeraar.

Indien nodig regelt de transferverpleegkundige de thuiszorg voor de verzorging van: de PEG-sonde, het geven van de sondevoeding, en/of de instructie voor de bediening van de pomp.

Belangrijke punten bij het geven van voeding

Hygiëne

Zet alle benodigde materialen klaar en ga altijd zo hygiënisch mogelijk te werk. Was uw handen met zeep en water en droog ze af met een schone handdoek.

Gebruik van voeding

Gesloten verpakkingen sondevoeding kunnen op kamertemperatuur bewaard worden. Bewaar opengemaakte verpakkingen sondevoeding maximaal 24 uur afgesloten in de koelkast. Schud de sondevoeding voor gebruik. Geef de sondevoeding op kamertemperatuur, want dat wordt beter verdragen dan koude sondevoeding. Let tenslotte op de houdbaarheidsdatum en maak eerst de oude voorraad op. Als u voor het geven van sondevoeding een toedieningssysteem of een pompset gebruikt, moet u die elke 72 uur verwisselen.

Indien tijdens of na toedienen van de sondevoeding klachten optreden van misselijkheid, krampen of diarree, ga dan de volgende punten na: is de hoeveelheid voeding te veel geweest? Is de toegediende voeding te koud geweest? Is de voeding te snel ingespoten of ingelopen? Is het een bijwerking van de medicatie of heeft de voeding te lang aangehangen? Bij braken en/of diarree bestaat de kans dat u uitdroogt. Een goed controlemiddel hiervoor is: de kleur en hoeveelheid van urine. Als u te weinig plast en de urine donker van kleur is, krijgt u te weinig vocht binnen. Drinkt u dan (indien mogelijk) extra of geef via de PEG-sonde extra sondevoeding, water en/of Orisel. Dit eventueel in overleg met MDL-arts of -verpleegkundige en/of diëtist.

Verwijderen van de PEG-sonde

Als u weer voldoende kunt eten en drinken, mag de PEG-sonde worden verwijderd. De fistel sluit zichzelf binnen een paar dagen. Echter moet de PEG-sonde wel minimaal zes weken gezeten hebben voordat deze verwijderd kan worden. Anders kan er lekkage tussen buik- en maagwand ontstaan.

Wanneer waarschuwt u de arts?

- Als na één à twee weken nog vocht/voedsel uit de fistel komt. Bij koorts of toenemende buikpijn.
- Als de insteekopening er rood, gezwollen en ontstoken uitziet.

Tot slot

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen heeft over de PEG-sonde zorg/sondevoeding, dan kunt u de MDL-verpleegkundige e-mailen via mdlvpl@adrz.nl. Voor overige vragen kunt u de Afspraakcentrale bellen via 088 125 00 00.